

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej

Poznań, 27 marca 2026 r.

Pan Dariusz Klimczak
Minister Infrastruktury
e-mail: kancelaria@mi.gov.pl;
sekretariat-BM@mi.gov.pl

Pan Miłosz Motyka
Minister Energii
e-mail: kancelaria@me.gov.pl;
sekretariatbm@me.gov.pl

Pilny wniosek Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej o interwencję rządu w związku z gwałtownym wzrostem kosztów transportu i zagrożeniem realizacji zadań gmin

Szanowni Panowie Ministrowie,

w imieniu Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej zwracamy się z pilnym wnioskiem o natychmiastowe podjęcie działań systemowych w związku z gwałtownym wzrostem kosztów realizacji usług przewozowych na obszarach wiejskich.

W ostatnich tygodniach jednostki samorządu terytorialnego odnotowują bezprecedensowy wzrost cen paliw, który w niektórych regionach kraju sięga nawet 40-45%. Skala tego zjawiska przekłada się bezpośrednio na koszty realizacji usług transportowych, **zarówno w zakresie publicznego transportu zbiorowego, jak i dowozu uczniów do szkół.**

W konsekwencji do gmin masowo wpływają wnioski wykonawców o:

- aneksowanie zawartych umów,
- waloryzację wynagrodzeń,
- renegocjację stawek, a w skrajnych przypadkach – o odstąpieniu od realizacji umów.

Sytuacja ta prowadzi do realnego zagrożenia ciągłości świadczenia usług transportowych, w tym w szczególności dowozu uczniów do szkół, który stanowi obowiązek gmin wynikający z przepisów ustawy – Prawo oświatowe.

Należy podkreślić, że jednostki samorządu terytorialnego nie posiadają instrumentów finansowych umożliwiających pokrycie tak gwałtownego i nieprzewidywalnego wzrostu kosztów realizacji umów. Obowiązujące budżety gmin nie uwzględniały tak dynamicznych zmian cen paliw, a możliwości ich bieżącej korekty są ograniczone.

Należy podkreślić, że organizowanie publicznego transportu zbiorowego nie stanowi obowiązku gmin, jednak w realiach funkcjonowania obszarów wiejskich jest ono w praktyce działaniem wymuszonym koniecznością zapewnienia mieszkańcom dostępu do podstawowych usług publicznych oraz realizacji obowiązków ustawowych, w tym w szczególności dowozu uczniów.

Obecna sytuacja prowadzi do ryzyka ograniczania lub likwidacji połączeń, co będzie miało bezpośrednie negatywne skutki społeczne i gospodarcze.

W naszej ocenie mamy do czynienia z sytuacją o charakterze nadzwyczajnym, wymagającą natychmiastowej reakcji państwa. Brak działań systemowych doprowadzi do:

- zrywania umów przez wykonawców,
- paraliżu dowozu uczniów,

- pogłębienia wykluczenia transportowego,
- a w konsekwencji do przerzucenia ciężaru kryzysu na mieszkańców oraz budżety gmin.

W związku z powyższym wnosimy o pilne wdrożenie rozwiązań systemowych, w szczególności:

1. wprowadzenie mechanizmu rekompensat dla jednostek samorządu terytorialnego pokrywających wzrost kosztów paliwa w realizowanych umowach transportowych;
2. uruchomienie dedykowanego programu dopłat do przewozów realizowanych na obszarach wiejskich;
3. wprowadzenie nadzwyczajnych mechanizmów waloryzacyjnych dla obowiązujących umów, uwzględniających rzeczywisty wzrost cen paliw;
4. rozważenie instrumentów stabilizujących ceny paliw wykorzystywanych do realizacji usług publicznych, w tym w szczególności transportu zbiorowego i dowozu uczniów.

Jednocześnie pragniemy zwrócić uwagę, że wzrost cen paliw przekłada się nie tylko na koszty transportu, lecz również na istotny wzrost kosztów funkcjonowania jednostek organizacyjnych gmin. W szczególności dotyczy to kosztów ogrzewania budynków użyteczności publicznej, takich jak szkoły, które w wielu przypadkach wykorzystują olej opałowy. Koszt 1 litra oleju opałowego wzrósł z poziomu 3,59 zł w styczniu do 6,02 zł obecnie, co oznacza wzrost o około 67%.

W związku z powyższym postulowany mechanizm rekompensat dla jednostek samorządu terytorialnego powinien uwzględniać nie tylko wzrost kosztów transportu, ale również rosnące koszty ogrzewania budynków publicznych.

Podkreślamy, że **skala i dynamika obecnych zmian przekracza standardowe ryzyka kontraktowe i nie może być traktowana jako element zwykłego obrotu gospodarczego**. W obecnych warunkach brak reakcji państwa oznaczać będzie *de facto* **przerzucenie odpowiedzialności za skutki kryzysu na najłabsze finansowo jednostki samorządu terytorialnego**.

Mając na uwadze powagę sytuacji, wnosimy o pilne podjęcie działań legislacyjnych i finansowych oraz o przedstawienie stanowiska Ministerstwa Infrastruktury w możliwie najkrótszym terminie.

Z wyrazami szacunku

Stanisław Jastrzębski

Przewodniczący Zarządu
Związku Gmin Wiejskich
Rzeczypospolitej Polskiej